

Opis metodologii wyznaczenia celów krajowych dla Polski.

Wskaźnik w obszarze zatrudnienia: cel krajowy – 78%	
Źródło danych	GUS BAEL, GUS - prognoza demograficzna, IBS - narzędzie prognostyczne dla polskiego rynku pracy.
Kontekst – dotychczasowe dane, procesy/wskaźniki cząstkowe	<p>Strategia Europa 2020 ze względu na moment jej powstania, miała stanowić odpowiedź na ówczesny kryzys gospodarczy, podobnie jak jest obecnie. W obliczu kryzysu, którego efektem był spadek wskaźnika zatrudnienia zarówno w Polsce, jak i w UE w latach 2009-2010, wyznaczone cele były bardzo ambitne: zwiększenie wskaźnika zatrudnienia osób w wieku 20-64 lata do co najmniej 75% przeciętnie w UE (czyli wzrost o minimum 7,2 pp. w porównaniu do 2010 r.), a dla Polski na poziomie 71% (oczekiwany wzrost o minimum 6,7 pp. w porównaniu do 2010 r.).</p> <p>Od 2011 r., tj. od kryzysu finansowego, wskaźnik zatrudnienia w grupie osób w wieku 20-64 lata w Polsce zaczął stabilnie rosnąć o 0,2 pp. rocznie. Już w 2014 r. rynek pracy w Polsce odbudował się na tyle, że wskaźnik zatrudnienia przewyższył poziom z 2008 r. (w UE-27 nastąpiło to dopiero w 2016 roku). W latach 2014-2018, czyli w okresie ożywienia gospodarczego, wzrost wskaźnika wynosił przeciętnie 1,5 pp. (wahał się od 1,3 do 1,6 pp.) rocznie. W efekcie wskaźnik zatrudnienia w 2018 r. w Polsce wyniósł 72,2%. Tym samym, Polska osiągnęła wyznaczony w Strategii Europa 2020 cel dwa lata przed wyznaczonym terminem. Kryzys związany z COVID-19 nie spowodował spadku zatrudnienia w Polsce. Wskaźnik zatrudnienia w grupie wieku 20-64 lata wzrósł w 2020 r. o 0,6 pp., do poziomu 73,6%, przy przeciętnym spadku wskaźnika w UE o 0,7 pp. W roku docelowym Strategii Europa 2020 Polska osiągnęła więc wyższy o 2,6 pp. niż oczekiwany wskaźnik zatrudnienia.</p> <p>Jeśli chodzi o obecnie wyznaczony dla UE cel wzrostu wskaźnika zatrudnienia minimum do 78% wśród osób w grupie wieku 20-64 do roku 2030, to gdyby Polska taki wskaźnik przyjęła jak cel krajowy, oznaczałoby to, że zatrudnienie musiałoby do tego czasu wzrosnąć o 4,4 pp. W dekadzie 2010-20 wskaźnik ten wzrósł o 9,3 pp.</p>
Założenia metodologiczne	<p>Na podstawie danych GUS dotyczących prognozy ludności wyznaczono dynamikę zmiany liczby ludności w grupie wieku 20-64 lata do 2030 r. Pozwoliło to skalkulować coroczną zmianę liczby ludności Polski w tej grupie wiekowej.</p> <p>Zastosowano takie podejście ponieważ prognoza GUS zdezaktualizowała się jeśli chodzi o wartości bezwzględne. Różnica dla 2019 r. między prognozą GUS a rzeczywistą liczbą osób w wieku 20-64 lata wyniosła ponad 1,8 mln. Nieuwzględnienie tak dużej różnicy między prognozą a rzeczywistością mogłoby zwiększyć istotnie błąd szacunków.</p> <p>Na podstawie danych rzeczywistych dot. ludności Polski, od 1997 r., określono pięcioletnie średnie kroczące z udziału ludności w wieku 20-64 w ogóle populacji osób pracujących. Średnie udziały na przestrzeni ostatnich dwóch dekad wahały się w granicach 96,2-97,8%. W ostatnim, 2019 r., pięcioletnia średnia wyniosła 97,4% i to tę</p>

	<p>wartość zdecydowano się użyć do określenia liczby pracujących w kolejnych latach.</p> <p>W tym celu z narzędzia progностycznego dla polskiego rynku pracy wygenerowano prognozę liczby pracujących ogółem. Mnożąc liczbę pracujących ogółem przez ww. udział 97,4% otrzymano liczbę pracujących w wieku 20-64 lata w 2030 r. Na podstawie danych o populacji w wieku 20-64 lata policzono wskaźnik zatrudnienia przewidywany w 2030 r.</p>
--	---

Wskaźnik w obszarze umiejętności: cel krajowy - 51,7%	
Źródło danych	GUS BAEL, GUS - prognoza demograficzna, IBS - narzędzie prognostyczne dla polskiego rynku pracy.
Kontekst – dotychczasowe dane, procesy/wskaźniki cząstkowe	<p>W chwili obecnej ustalanie celów krajowych w zakresie wskaźnika „udział dorosłych w działaniach edukacyjnych w ciągu ostatnich 12 miesięcy” jest skomplikowane ze względu na fakt, że najnowsze dostępne dane liczbowe pochodzą z badania Adult Education Survey za 2016 r. (stwierdzenie zawarte w nocie KE).</p> <p>Od 2023 r. wskaźnik ten będzie regularnie publikowany w ramach badania aktywności ekonomicznej ludności (badanie LFS/BAEL). W związku z tym cel krajowy będzie można w razie potrzeby skorygować na podstawie porównania dwóch źródeł danych, z danymi za rok 2022. Wg danych badania AES 2016 wskaźnik dla Polski wyniósł 20,9%. Przy zastosowaniu algorytmu zaproponowanego przez Komisję uwzględniającego niski poziom startowy, wartość docelowa na rok 2030 dla tego wskaźnika wyniesie 51,7% (wobec 60% dla UE). Będzie to mimo wszystko bardzo ambitne podejście zważywszy na utrzymujący się od dwóch dekad, tj. od początku monitorowania uczenia się dorosłych w Polsce według metodologii badań europejskich, bardzo niski poziom uczestnictwa dorosłych w kształceniu i szkoleniu. Według badania LFS wynik w roku 2020 dla Polski (uczestnictwo dorosłych w kształceniu i szkoleniu w 4 tygodniach przed badaniem na poziomie 3,7%) jest wynikiem piątym od końca w UE. Wynik badania AES 2016 stosującego jako okres referencyjny rok przed badaniem (12 miesięcy) jest wynikiem czwartym od końca w UE.</p> <p>Takie niskie wyniki w zakresie uczenia się dorosłych kontrastują i są niespójne z postępem edukacji w Polsce monitorowanym według innych głównych wskaźników/celów rozwoju edukacji w Europie uzgodnionych w ramach współpracy europejskiej w dziedzinie kształcenia i szkolenia ET 2010 i ET 2020. Polska startując dwie dekady temu z podobnie niskich pozycji, jak w uczeniu się dorosłych przekroczyła już następujące cele europejskie postawione na rok 2020: (1) upowszechnienie wczesnej edukacji do co najmniej 95%; (2) obniżenie odsetka uczniów pod koniec kształcenia obowiązkowego z niskimi umiejętnościami podstawowymi do poniżej 15%; jedynie Polska i Estonia zrealizowały ten cel w UE w trzech dziedzinach badania OECD/PISA – rozumieniu tekstów, myśleniu matematycznym i rozumieniu zjawisk przyrodniczych z wykorzystaniem odkryć naukowych; (3) upowszechnienie wykształcenia wyższego wśród młodszych osób dorosłych (30-34 lat) do co najmniej 40% (Polska uzyskała 47% startując z 12,5% w roku 2000, co jest jednym z największych postępów nie tylko w Europie); (4) zwiększenie zatrudnialności absolwentów szkół średnich II stopnia i szkół wyższych do co najmniej 82%. W kolejnym celu europejskim – ograniczeniu odsetka młodych osób wczesnie porzucających naukę, tj. przed uzyskaniem wykształcenia przynajmniej o szczebel wyższego od obowiązkowego, do najwyżej 10%, Polska jest od wielu lat w gronie liderów w UE ograniczając ostatnio ten odsetek do ok. 5%.</p>

	<p>Kolejnym problemem utrudniającym przyjęcie celu bazującego na danych są problemy metodologiczne. Mianowicie, powyższe wyniki z dwóch badań europejskich realizowanych w Polsce (LFS/BAEL i AES) nie znajdują potwierdzenia w podobnym, krajowym badaniu aktywności edukacyjnej dorosłych, tj. Bilansie Kapitału Ludzkiego (BKL), koordynowanym przez PARP i ekspertów UJ. Wg ekspertów UJ badania europejskie nie są wystarczająco dostosowane do specyfiki krajowej. W szczególności potrzebne są zmiany podejścia do tłumaczenia kwestionariuszy Eurostat, które zrewidowałyby podejście do identyfikacji różnych przejawów edukacji pozaformalnej. Takie zmiany z dużym prawdopodobieństwem przeprowadziło większość państw UE notujących gwałtowne skoki w wynikach uczestnictwa dorosłych w kształceniu i szkoleniu w badaniu LFS, niekiedy na skalę powiększającą wyniki dwu i trzy-krotnie z roku na rok. Próbę takiego skoku zrealizowano w Polsce w roku 2018. Większy i skuteczny skok został wykonany w badaniu BKL. Wszystkie dotyczyły edukacji innej niż formalna.</p> <p>W odniesieniu do odsetka osób w wieku 16-74 lat posiadających co najmniej podstawowe umiejętności cyfrowe wartość dla Polski w roku 2019 wynosiła 44,4% (dla UE 56,1%). Należy przy tym zaznaczyć, że na niski wynik w Polsce rzutują przede wszystkim bardzo niskie wyniki starszych, a zwłaszcza najstarszych dorosłych (najmłodszy mają poziom umiejętności zbliżony do średniej w UE).</p>
<p>Założenia metodologiczne</p>	<p>Zastosowano metodologię z noty kierunkowej KE - jako punkt wyjścia przyjęto poziom skorygowanego wskaźnika AES z 2016 r. (ostatnie dostępne dane na poziomie UE), określono dystans od poziomu docelowego, podzielono go przez 2, dodano poziom wyjściowy (20,9%) i dodano wspólny składnik 11,2 pp. wg wzoru:</p> $20,9 + (60 - 20,9) : 2 + 11,2 = 51,7\%$

Wskaźnik w obszarze ochrony socjalnej: cel krajowy – -1,5 mln osób	
Źródło danych	BBGD GUS, prognoza MRiPS, nota KE dla SPC i EMCO z 22 czerwca 2021
Kontekst – dotychczasowe dane, procesy/wskaźniki cząstkowe	<p>Plan działań na rzecz Europejskiego Filaru Praw Socjalnych zakłada realizację trzech celów głównych do roku 2030: zwiększenie poziomu zatrudnienia, zwiększenie uczestnictwa w szkoleniach, oraz redukcję ubóstwa i wykluczenia społecznego. W ramach Strategii Europa 2020 Polska wyznaczyła cel redukcji wskaźnika AROPE (ang. <i>at risk of poverty and social exclusion</i> – zagrożeni ubóstwem i wykluczeniem społecznym) na poziomie -1,5 mln osób, podczas gdy w 2019 roku realizacja tego celu osiągnęła poziom -4,8 mln, a więc znacznie powyżej założeń. Za taki stan rzeczy odpowiadały przede wszystkim trzy czynniki: stale polepszająca się koniunktura gospodarcza, dynamicznie spadający poziom bezrobocia oraz wprowadzenie świadczenia wychowawczego „Rodzina 500+”.</p> <p>Wartość oczekiwana (przewidywana) do 2030 r. jest wynikiem modelowania opartego o wyselekcjonowane zmienne makroekonomiczne, które przyjmują w analizowanym okresie wartości raczej pozytywne i odwzorowujące stabilną i wzrostową sytuację gospodarczą. W związku z powyższym prezentowana analiza wskazuje, iż cel krajowy może zostać ustanowiony na poziomie 1,5 mln (lub w przedziale od 1,3 mln do 1,5 mln) dla wszystkich osób oraz 0,2 mln dla dzieci (lub w przedziale 0,2 mln do 0,3 mln).</p>
Założenia metodologiczne	<p>Punktem wyjściowym kalkulacji celu krajowego ubóstwa na 2030 r. było przyjrzenie się strukturze źródeł dochodów rozporządzalnych gospodarstw domowych (będących przybliżeniem dochodu do dyspozycji, w oparciu o który Eurostat kalkuluje AROP) w skali całego kraju. W tym celu posłużono się wynikami przeprowadzanego przez GUS reprezentatywnego badania budżetów gospodarstw domowych. Według BBGD, źródła dochodów najczęściej wymienianych przez respondentów to:</p> <ul style="list-style-type: none"> • praca najemna lub własna działalność – 46%, • emerytury i renty – 18%, • przychody z rolnictwa 6%, • świadczenie wychowawcze – 4%, • pozostałe świadczenia społeczne – 2% oraz • pozostałe przychody – 24%. <p>W dalszej kolejności szukano wskaźników makroekonomicznych, które mogą wpływać na dochody jednostek, nawiązując do wspomnianych źródeł dochodu rozporządzalnego oraz do pozostałych wskaźników, składających się na AROPE. Wyselekcjonowano następujące charakterystyki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • produkt krajowy brutto, • wskaźnik inflacji,

	<ul style="list-style-type: none"> • stopa bezrobocia rejestrowanego, • przeciętne wynagrodzenie w gospodarce, • minimalne wynagrodzenie, • waloryzacja emerytur i rent, • zmienna binarna przyjmująca wartość 1 od 2019 r. oraz 0 w pozostałych przypadkach (13. emerytura), • spadek populacji ogółem. <p>Wybrane zmienne przekształcono na dynamiki zmian. Szacując cel krajowy dla AROPE na 2030 r., należało oszacować wartości zmiennych makroekonomicznych we wszystkich latach do 2030 r. Bazowano na założeniach do ustawy budżetowej na rok 2021 oraz wytycznych dotyczących stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw z lipca 2020 r. (najświeższe dane publikowane przez Ministerstwo Finansów). Dla wskaźników, które nie były publikowane oparto się na wiedzy eksperckiej. Waloryzacja rent i emerytur została policzona jako suma wskaźnika inflacji oraz 2/10 tempa wzrostu przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce. Dane demograficzne (ludność) pobrano z bazy Eurostatu wraz z korektą do badania EU-SILC.</p> <p>Dla wskaźnika AROPE dla dzieci, pominięto wskaźnik waloryzacji emerytur i rent (jako, że ma potencjalnie znikomy wpływ na sytuację ekonomiczną dzieci) oraz wskaźnik 13. emerytury (z tego samego powodu). Naturalnie zastąpiono wskaźnik spadku populacji ogółem, spadkiem populacji w grupie wieku od 0 do 17 lat.</p>
--	--